

Protocol

dalla dieschavla seduta dil cussegl da vischnaunca,
venderdis, ils 23 d'avrel 2010, allas 19³⁰ – 22⁴⁰ uras
en stanza da seduta el plaunterren dalla casa communal

Presidi: Robert Cajacob

Actuar: Ervin Maissen

Presents:

a) Cussegl	Clemens Berther
Heinrich Berther
Robert Cajacob
Bernadetta Caminada-Mühlebach
Giusep Columberg
Emerita Flepp-Degonda
Victor Flepp	Martina Gienal-Caviezel
Rita Huonder-Tenner
Jordana Lozza-Desax
Pirmin Lozza
Flavio Murer
Alfred Spescha
b) Suprastonza
communal	Dumeni Columberg
Hans Huonder
Cecilia Maissen-Desax	Iso Mazzetta
Roger Tuor
c) Canzlist
communal	Andri Hendry	
d) Pertsgisas	Madlen Deflorin-Spescha	Pader Vigeli Monn
e) Hosps	5	

Plaid da beinvegni *dil president dil cussegl da vischnaunca.*

“Jeu beneventel Vus tuts a nossa dieschavla seduta dil cussegl da vischnaunca dalla perioda d’uffeci 2009/12.

Oz vi jeu tener fetg cuort miu plaid all’entschatta dil cussegl. Las raschuns persunter ein inaga nossa vasta gliesta da tractandas, denton era la detagliada informaziun succedida entras nies president communal pertuccont la collaboraziun sil sector turistic denter las vischnauncas Mustér e Tujetsch sco era davart dil seminari dil cussegl central islamic. Persunter ademettel ad el in grond engraziament. Co la collaboraziun sil sector turistic vesa ora el futur ei aunc buca decidiu. Ina grupp da lavur ei actualmeins vidlunder d’evaluar las structurass e las strategias per ina collaboraziun el futur. Entochen fin zercladur astg’ins quintar cun propostas en caussa. Il seminari islamic ei legrevlameins ius sur tribuna senza pli gronds incaps. Cheu fuss forsa empau pli pauc presenza dallas medias avon termin bein stada da grond avantatg. Denton astgan e duegien las medias era saver viver, essan nus gie beinenqualga leds dad ellas.

Legreivel sepresenta il quen 2009 da nossa vischnaunca. Pertgei ch’il quen sepresenta aschia, vegn nies president communal en cuort ad informar nus sut tractanda 2 e 3. Jeu admettel allas instanzas politicas, cunzun alla suprastanza communal, allas collaboraturas ed als collaboraturs dalla vischnaunca sco al pievel in grond engraziament. Senza in bien maun politic, senza cumplein engaschi da collaboraturas e collaboraturs dalla vischnaunca e senza la capientscha ed il sustegn dil pievel vesess il quen strusch ora aschia.”

Mortoris:

Cun in bien patratg lein nus seregurdar da Pader Johannes Held, naschius ils 14 da mars 1930 e morts ils 23 da da mars 2010.

Nos defuncts ruaussien en pasch

Gliesta da tractandas

La gliesta da tractandas secloma sco suonda:

1. Protocol nr. 9-2009/2012
2. Rapport da gestiun 2009 (messadi nr. 15-2009/2012)
3. Rapport da quen 2009
4. Revisiun dil regulativ da taxas tier la lescha davart igl allontanament e la purificaziun dallas auas (messadi nr. 14-2009/2012)
5. Casa communal: credit per ina sanaziun generala (messadi nr. 8.2-2009/2012)
6. Program d’activitad 2009-2012: repassar ed adattar (cuntinuaziun dalla tractaziun dils 27 da fevrer 2010)

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maisen

1. Protocol nr. 9-2009/2012

President dil cussegl da vischnaunca Robert Cajacob

Il protocol nr. 9 ei vegnius tarmess tier per posiziun. Enteifer ils tschun dis fixai ei vegniu inoltrau neginas propostas per midadas.

Il protocol nr. 9-2009/2012 dalla seduta dils 26 da fevrer 2010 vegn approbaus senza opposiziun.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

2. Rapport da gestiun 2009 (messadi nr. 15-2009/2012)

President communal, Dumeni Columberg

La suprastanza communal ha suttemess al cussegl da vischnaunca in rapport da gestiun detagliau che dat ina buna survesta davart dil curriu e passau duront igl onn 2009. El fuorma era in impurtont manual da lavur per las autoritads sco era per la populaziun, in ver spiegel da nossa cuminanza. Igl onn 2009 ei staus dedicaus alla realisaziun dallas refuormas decididas il 2008. Ina part da quellas han saviu vegnir realisadas, autras stattan aunc sin rucca. La finamira ei d'augmentar l'effizienz. Il luvratori pil menaschi tecnic ha saviu vegnir realisaus per in prezi fetg mudest.

Ins ei sin buna via da contonscher la finamira da realisar e francar Mustér sco center regional. En quei senn han ins saviu far igl onn precedent in pèr impurtonts pass. Menziun speciala mereta la realisaziun dil Center sursilvan d'agricultura, la fusiun dils corps da pumpiers Sursassiala cun la basa regionala a Mustér, il postulat per la realisaziun d'in concept da tgira cun la casa da tgira Sursassiala – in postulat gia daditg pendents -. Grazia ad ina buna collaboraziun denter las vischnauncas dalla Cadi eis ei era stau pusseivel da realisar novas e fetg bunas cundiziuns per la vendita dall'enegria da participaziun. Quei semanifestescha per l'emprema gada positivamein el rendaquen communal.

La collaboraziun sil sector dall'energia sefa vinavon, denter auter en connex cun la scadenza anticipada dallas concessiuns dallas ovras hidraulicas nua che cusseglier guvernativ Stefan Engler ed ils presidents communs dallas vischnauncas pertuccadas han suattascret ina declaronza d'intenziun per ina lavur communal. En quei connex existan bunas perspectivas da saver nezegiar meglier las resursas avon maun. Ei vegn probabel a dar l'entschatta digl onn proxim ina votaziun per la renovaziun dalla concessiun dall'ovra Russein. Per saver preparar quella fatschenta ein ins era visaus vi sil sustegn dad experts.

La collaboraziun regionala sil sector dil cudisch funsil ei gartegiada. Dallas ca. 5'200 parcelas ch'il cudisch funsil ha da registrar electronicamein ein 2'291 parcelas registradas. Per quella lavur ha la vischnaunca impundiu frs. 55'000.--. Ord il recav dil gudogn digl uffeci funsil Cadi ha la vischnaunca retschert 2009 ina summa da frs. 22'603.50.

Dacuort ha la suprastanza communal retschert il rapport dalla Casa da tgira Sursassiala. Al rapport da gestiun ei aschuntau il rapport dil menaschi tecnic che dat ina detagliada survesta dalla lavur prestada.

Il president communal admetta in cordial engraziament a tuttas vischinas e vischins, als commembers dallas autoritads ed als collaboraturs dalla vischnaunca per la fritgeivla collaboraziun.

Cusseglia Clemens Berther, president dalla cumissiun da gestiun

“La cumissiun da gestiun ha en las diversas sedutas ensemen cun il president communal e cun la suprastanza communal fatg controllas

pertuccont observar ils conclus dil pievel, dil cussegl da vischnaunca sco era ils regulativs e las leschas.

Nus constatein che nossa suprastanza communal sco era l'administraziun communal lavuran per cumpleina cuntentientscha dalla cumissiun da gestiun. Naturalmein ch'igl ei impurtont dad adina puspei reflectar sur dil vargau e mirar nua ch'ins sa far migliuraziuns sco era simplificar tut quei ch'ei pusseivel.

A caschun dil proxim rapport da gestiun, pia 2011 quenta la cumissiun da gestiun era cun la presentaziun dallas strategias e finamiras davart l'organisaziun dalla suprastanza communal.

La cumissiun da gestiun engrazia alla suprastanza communal sco era a tuts collaboraturs communal sco era a tuttas cumissiuns per la fetg buna lavur prestada egl onn 2009."

Discussiun generala

Il cussegl da vischnaunca desista d'ina discussiun generala.

Discussiun da detagl

Il rapport da gestiun vegn repassaus sparta per sparta. Il cussegl da vischnaunca desista d'ina discussiun detagliada davart il rapport da gestiun ed il rapport dil menaschi tecnic pigl onn 2009.

Decisiun

Cun 13 encunter 0 vuschs approbescha il cussegl da vischnaunca il rapport da gestiun 2009.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

3. Rapport da quen 2009

President communal Dumeni Columberg

Las directivas fixadas el plan da finanzas han saviu vegnir observadas. La preparaziun dil rendaquen ei cumbinada cun gronda lavur, specialme in davart dil canzlist communal e dalla contabilista. La revisiun dil quen ei sco ils onns precedents sefatga da maniera professiunala en collaboraziun cun la cumissiun da gestiun. Sco usitau han ils revisurs cun la cumissiun da gestiun ed ina delegaziun dalla suprastanza era discussiun igl andament dallas fatschentas enteifer l'administraziun communal.

Uonn ein las scuntraziuns internas semantifestadas da maniera extraordinaria. Quei fatg ha giu in effect special sin las spartas 620 e 622 nua ch'ins ha quintau per l'emprema gada ils cuosts effectivame in occurri. Las scuntraziuns internas han negin effect direct sil resultat dil quen. Ellas dattan denton ina pli detagliada survesta dils differents menaschis communal. En connex cun la preparaziun dil preventiv 2011 vegn la suprastanza communal a fixar entgins parameters pertuccont las scuntraziuns internas.

Il quen current siara per rodund frs. 1'000'000.-- meglier che previu el preventiv. Quei fatg s'erisulta oravontut dil recav dall'energia da participaziun – niev contract – e dallas entradas pils tscheins d'aua ch'ei stadas pli aultas che previu.

La suprastanza communal ha concediu entgins credits supplementars ch'ei marcai el quen. En special setracta ei dall'investiziun ch'ei sefatga necessaria ella Val Mala sin fundament dils donns d'uul. Muort quels donns ston ins construir ella Val Mala lavineras temporaras per saver garantir la segirtad dil Vitg e la regiuvinaziun digl uul.

Schegie ch'il quen se presenta en fuorma fetg positiva, ei il recav ord las taglias buca s'augmentaus. Il manco dallas entradas dalla taglia communal da frs. 600'000.-- dalla vischnaunca da Tujetsch muossa, che la revisiun dalla lescha da taglia cun in'adattaziun dil pei da taglia, resp. dalla taglia sin scumiada da maun ei stada ina necessitad.

La disciplina budgetara ei stada en tuttas spartas fetg buna. Tuts ein sestentai da setener da maniera exemplarica vid il preventiv.

Tenor la nova constituziun comunla disponan las autoritads communalas da cumpetenzas specialas per igl acquist da terren. Entochen oz eis ei aunc buca vegniu fatg diever da quellas pusseivladads. En special setracta ei dil dretg da precumpra dallas parcelas en la zona da mistregn a Pignola, la zona speciala Acla da Fontauna e la zona per indigens a Caschuarz.

En mintga cass drova ei vinavon in maun prudent e precauziun. Era el futur eis ei necessari da spargnar e tener bein casa cun las finanzas.

Cusseglie Clemens Berther, president dalla cumissiun da gestiun

"Il quen 2009 ei vegniu revedius entras Arne Nold dil biro fiduziari Revibunden GmbH da Cuera e nies vischin Edgar Durschei. En duas

sedutas ha la cumissiun da gestiun ensemen cun la suprastanza communal era tedlau il pareri neutral dils revisurs sco era annalisau las recumandaziuns (Managementletter 2009).

La problematica dalla sutbilanza da frs. 228'228.-- ha saviu vegnir liquidada cun ils 31 da december 2009 entras il quen current, quei grazia ad ina buna politica da finanzas. Il cash flow da frs. 2'094'623.-- ei fetg buns e muossa che la vischnaunca da Mustér ha reagau ad uras cun alzar il pei da taglia.

Meins bein stat ei cun il menaschi "canalisaziun e serenera". Tier quei menaschi cuvieran las entradas dapi entgins onns buca las expensas. Tenor ils regulativs e leschas ston las entradas cuvierer ils cuosts. La cumissiun da gestiun ha ord quei motiv appellau alla suprastanza da slijar politicamein quei problem. Il mument ei il conto passiv sesalzaus sin frs. 607'599.67.

Tut ils projects en lavur sespleigan el rom dils credits approbai dallas differentas instanzas. Cun plascher havein nus revediu il quen da baghegiar e constatau ch'il quen dil baghetg tecnic a Cuoz ei vegnius serraus giu el rom dil credit concedius. A tuttas organisaziuns che han susteniu quei project in cordial engraziament.

Per l'emprema gada haiel jeu astgau reveder ensemen cun ils presidents dallas cumissions da gestiun da Medel e Tujetsch il quen "Pumpiers Sursassiala". Nus constatein che quella sparta sepresenta pli favoreivel che previu e ch'ei vegn luvrau sin quei sector cun engaschi cumplein. Grond engraziament.

La cumissiun da gestiun constatescha che nossa vischnaunca ei grazia alla buna lavur dalla suprastanza communal sin buna via.

Las propostas dalla cumissiun da gestiun ein cuntenidas sin pagina 31 dil rapport da gestiun e quen 2009."

Discussiun generala

Il cussegl da vischnaunca desista d'ina discussiun generala.

President dil cussegl da vischnaunca

Il quen 2009 vegn repassassaus en suandonta successiun:

- Quen current 2009
- Quen d'investiziun 2009
- Bilanza 2009
- Quen da menaschi e bilanza 2009 dil Center da sport e cultura

Discussiun da detagl

Quen current 2009

Suenter ch'il president dil cussegl da vischnaunca ha dau la pusseivladad da revegnir vegnan las suandontas damondas tschentadas:

Spartas 71, dismessa e purificaziun dall'aua e sparta 72, dismessa da rumians

Cusseglier Heinrich Berther

Concernent la finanziaziun speciala canalisaziun e serenera ha la suprastanza communal admoniu differentamein ch'ei drovi ulteriurs mieds per saver finanzia quella sparta. Probablamein vegn la suprastanza communal aunc a dar giu ina declaronza pertuccont ils cuosts da menaschi che occuorran annualmein ed eventuals projects previ.

Pertuccont la dismessa da rumians stattan las contribuziuns dalla vischnaunca alla Regiun Surselva en discussiun. Demai ch'ella ha neginas difficultads da finanzia l'economisaziun dils rumians, para la contribuziun che la vischnaunca sto pagar alla Regiun ordvart aulta. En quei senn duein ils delegai s'engaschar per ina reducziun da quellas contribuziuns.

Cto. 021.431.00 Lubientschas da baghegiar

Cussegliera Emerita Flepp

Enviers il preventiv resp. il quen 2008 ein las entradas per lubientschas da baghegiar s'augmentadas massivamein. Ei quei sin fundament dallas scuntraziuns internas ni dils objects lubi il davos temps?

Gerau Roger Tuor

Pertuccont la sparta canalisaziun e serenera vegn informau detagliadamein tier la tractaziun da quella fatschenta.

Il quen dalla Regiun ei relativamein favoreivels. Perquei ha ella era gia reduciu pliras gadas la taxa sil sac. En quei senn appellescha il gerau era al Cussegl grond che relai el rom da sias competenzas adina puspei novas restricziuns ch'engrevieschan in menaschi economic dalla dismessa dils rufids e ch'impedeschan sliagiuziuns flexiblas per barschar ils rufids.

Gerau Iso Mazzetta

La suprastanza communal ha alzau las taxas per las lubientschas da baghegiar, quei per ch'ils cuosts occurri vegnan cuvri. Plinavon vegn da niev era incassau ina mudesta taxa per las annunzias da baghegiar. L'activitad pertuccont lubientschas da baghegiar ei stada el rom digl usitau. Ei ha dau in pèr paucs projects che han augmentau il recav ord las lubientschas da baghegiar. Las prestaziuns digl uffeci da baghegiar per las proceduras da baghegiar, sclariments etc. ston vegnir cuvretgas entras las entradas dallas lubientschas da baghegiar.

Quen d'investiziun 2009

Cto. 620.501.402, Via Bugnei

Cusseglier Flavio Murer

Pertgei ein las investiziuns per la sanaziun dalla Via Bugnei s'augmentadas enviers il preventiv?

President communal

Tier la sanaziun dalla via eis ei stau necessari da remplazzar il mir sut via. La gronda part da quels cuosts ein vegni surpri entras ils proprietaris dalla casa. Quella cumpart figurescha sut il cto. 620.626.402 sco entrada. Tier la sanaziun dalla Via Bugnei ha la vischnaunca en vesta als paucs pertuccai desistiu d'ina procedura da perimeter e reglau la cumpart dils privats en fuorma d'ina entelgientscha. En in cass spetga la vischnaunca aunc adina sin la contribuziun. El futur vegn ins ad insister sin la procedura da perimeter, numche tuttas damondas seigien sclaridas ordavon.

Cto. 622.503.00, Luvratori communal

Cusseglier Flavio Murer

La suprastanza communal sco era la cumissiun da gestiun han rapportau che quell'investiziun hagi saviu vegnir realisada el rom dil credit concediu. Co declara la suprastanza communal la differenza denter quen e preventiv?

President communal

Il quen d'investiziun cuntegn las expensas effectivas succedidas igl onn 2009 e las contribziuns pagadas. Il quen ei vegnius serraus giu la fin digl onn. Las contribuziuns digl uffeci d'uaul ein aunc buca pagadas ed era buca cudischadas. Quellas contribuziuns figureschan sco entradas el quen d'investiziun 2010. La cumissiun da gestiun ha approbau il quen per il luvratori. Quel vegn publicaus el rapport da gestiun. Ei setracta d'ina ovra beingartegiada.

President dil cussegl da vischnaunca

Dat la pusseivladad da revegnir. Ei vegn buca fatg diever da quella pusseivladad.

Bilanza 2009

Il cussegl da vischnaunca desista d'ina discussiun.

Quen da menaschi e bilanza 2009 dil Center da sport e cultura

Cussegliera Emerita Flepp

Ha la collaboraziun cun las Penderas Mustér effectuaun ina reducziun dallas entradas per la piazza da glatsch?

Gerau Hans Huonder

Las meinsentradas seresultan dalla annullaziun dalla contribuziun da Sedrun Mustér Turissem. El quen 2008 era aunc cudischau frs. 30'000.--. Il sistem ei vegnius midaus e Sedrun Mustér Turissem paga oz ina contribuziun globala alla finanziaziun dall'infrastructura turistica.

President communal

Era per il Center da sport e cultura vala l'incarica da tgamunar il menaschi tenor aspects economics. En in quen intern vegnan ils cuosts da personal effectivs engreviai allas singulas spartas. La basa leutier fuorma la cunvegrientscha da prestaziun revedida.

President dil cussegl da vischnaunca

Nezegia la caschun per engraziar al menader dil CSC e ses collaboraturs per la gronda e buna lavur prestada.

Cusseglier Heinrich Berther

Beneventa la survesta che seresulta dalla circulaziun dils mieds finansials. Quella presentaziun ei fetg transparenta e fuss era in model per autras spartas. El supplichescha da ponderar, schebein ei fuss buca pusseivel da collaborar pli stretg sil sector dil forestalessen.

Decisiun.

Cun 13 encunter 0 vuschs decida il cussegl da vischnaunca:

- *d'approbar il quen 2009;*
- *da suttametter il quen 2009 al referendum facultativ conform agl art. 21, lit. a dalla constituziun communal;*

- *da dar scarica alla suprastanza communal, a tuts officials ed als collaboraturs communals e dil Center da sport e cultura;*
- *d'admetter in cordial engraziament alla suprastanza communal, als officials, als collaboraturs communals e dil Center da sport e cultura.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

4. Revisiun dil regulativ da taxas tier la lescha davart igl allontanament e la purificaziun dallas auas (messadi nr. 14-2009/2012)

President communal

Per sclariments concernent il menaschi e las investiziuns previdas stat il gerau cumpetent a disposiziun. La fatschenta ei da tempra finanziaria. Repetidamein ha la cumissiun da gestiun pretendiu ina adattaziun dallas taxas. Quei postulat ei era cunteniuns el program d'activitad, che preveda in'adattaziun dallas entradas per la finanziaziun speciala canalisaziun e serenera. Quei sistem pretenda in quen ulivau. Sco tier ils parcadis ston las expensas vegnir recaltgadas tenor il principi dil caschunader. Tuts objects ston - independentamein dall'occupaziun - pagar ina taxa fundamentala annuala. Ina ulteriura part sto vegnir finanziada entras la taxa da consum. Quella pratica vegn era sustenida entras la dertgira. Ins sto denton mantener ina certa relaziun denter la taxa fundamentala e la taxa da consum.

Sin fundament dil carschament dil dievet dalla finanziaziun speciala, ha la suprastanza communal preparau differentas variantas ed ei vegnida alla conclusiun ch'in augment moderau da 27 % seigi giustificaus. Quei ei bia pli pauc che las limitads fixadas dalla cuminonza dils votants.

Cussegliaer Clemens Berther, president dalla cumissiun da gestiun

Sco gia menziunau, eisi absolut necessari da reducir il deivet activau da frs. 607'599.67. La cumissiun da gestiun recamonda ferventamein da sustener la proposta dalla suprastanza communal.

Debatta d'entrada

Cussegliaera Martina Gienal

Ha udiu differentes meinis davart l'adattaziun dallas taxas annualas. Ella vesa la necessitad d'ina adattaziun. Tuttina fa ella attents ch'ins ha avon dus onns alzau il pei da taglia, quei ch'ha per part caschunau grevezias supplementaras. A vesta dil resultat vegness in u l'auter buca pli a sustener quella fatschenta. Cun alzar las taxas rescen ins che l'attractivitat dalla vischnaunca sesminueschi. Ulteriuramein stat quella damonda en ina certa relaziun cun la proxima fatschenta ch'ei da tractar questa sera. Ella propona da spustar la tractaziun da quella fatschenta.

President communal

Igl ei necessari da differenziar denter la taglia e las taxas. Il pei da taglia ei veramein buca fetg attractiv. La situaziun finanziaria ha denton pretendiu quella mesira. Malgrad in quen favoreivel han ins buca saviu reducir a moda marcanta il deivet, schegie che la vischnaunca ha fatg ils davos dus onns bunamein neginas investiziuns. L'adattaziun dallas taxas annualas ei inevitabla. Alzein nus buca quellas, fagein nus buca noss'obligaziun. Cun las taxas savein nus era obligar persunas d'ordeifer (che pagan pouca taglia), da separticipar als cuosts d'infrastructura.

Cun alzar las taxas annualas piarda la vischnaunca buca l'attractividad cun autras vischnauncas, l'attractividad fiscala dependa dil pei da taglia. La vischnaunca da Mustér ha cumparegliu cun autras vischnauncas in ault pei da taglia e plitost mudestas taxas pigl allontanament e la purificaziun dallas auas.

Era en vesta allas grondas investiziuns, ch'ei necessarias en differents uclauns, fuss ei buca bien, sch'ins desistess ussa d'adattar las taxas.

Gerau Roger Tuor

La cumissiun da gestiun ed il post da revisiun ein vegni alla conclusiun ch'ei duvrassi ina augment da 50% per amortisar la summa activada. Ord vesta finanziaria ei in augment dallas taxas annualas inevitabels. Cun la surbaghegiada ad Acla da Fontauna speran ins da saver refinanziar ina part dil deivet. Igl ei buca bien da spitgar cuagl alzament entochen che la ruosna ei aunc pli gronda. El rom dil plan general pigl allontanament dallas auas (GEP) vegn ei ad esser necessari da far ulteriuras investiziuns. Tenor GEP srepresenta la suandonta situaziun per la canalisaziun:

La vischnaunca da Mustér dispona d'ina reit da canalisaziun da 18.92 km. Sin in tschancun dad 1.5 km (7.9%) basegna ei mesiras immediatas, sin in tschancun da 3.67 km (19.4%) drova ei mesiras da sanaziun urgentas, tier ca. 4.6 km (21.5%) ein mesiras a mesa vesta necessarias e per 1.04 km (5.5%) mesiras a liunga vesta. 8.65 km (45.7%) dalla reit da canalisaziun han neginas munconzas e basegnan pil mument neginas mesiras. Ils tumbins da controlla dalla canalisaziun ein pli u meins en la medema situaziun sco la canalisaziun.

Vidlunder vegnan stabilliments per scargar la canalisaziun, la realisaziun dalla canalisaziun da Mumpé Medel – Fontanivas, implonts da purificaziun dall'aua a Cavardiras e Pardomat. Tuttas mesiras en connex cul GEP e la canalisaziun da Mumpé Medel prevedan investiziuns ella dimensiun da frs. 1'500'000.--.

La seduta dil cussegl vegn interrutta per ina cuorta pausa.

Cussegliera Martina Gienal
Retila sia proposta.

Discussiun da detagl

President dil cussegl da vischnaunca

Cunquei che la proposta per spustar la tractaziun dalla fatschenta ei vegnida retratga ed ei dat neginas autras propostas, eis ei automaticamein decidiu d'entrar e tractar la fatschenta.

Cussegliera Rita Huonder

La proposta per alzar las taxas annualas ha dau da ponderar. Savess quella fatschenta buca vegnir refretga? Ei dat tuttina era ina buna part da vischins per la quala quei augment munta ina grevezia. Sco collaboratura d'ina cassa da malsauns ha ella ina investa ellas pusseivladads finanzialas da nossa populaziun. Aschinavon ch'ins aulza las taxas, eis ei impurtont da far patratgs cu e co igl ei pusseivel da reducir il pei da taglia. Evtl. stuess ins era ponderar co la finanziaziun ha da succeder en connex cun las investiziuns previdas.

Cusseglier Clemens Berther

Capescha la critica. El menziunescha il rapport d'in scienziat che ha prescrutau la moda e maniera da pagar. Igl ei semussau che negin paga bugen. La vischnaunca astga buca far diever da mieds generals (daners da taglia) per finanziar las taxas. En relaziun cun las habitaziuns vegnan las taxas fundamentalas annualas pagadas per ca. la mesadad entras persunas d'ordeifer. Buca haver la curascha d'alzar la taxas fuss ina schliatta politica da finanzas. Ils revisurs han fatg ina calculaziun ed ein vegni alla conclusiun ch'ins stuessi alzar las taxas per 50%, sch'ins less cul potenzial dad oz amortisar enteifer 12 onns il deivet activau.

Cussegliera Emerita Flepp

Sustegn ils dubis d'alzar las taxas en quella fuorma. Ei dat da patertgar ch'ins sto adina alzar las taxas. A vesta dil principi dil caschunader duess ins ponderar, schebein ins savess buca recaltgar, cun far excepziuns, ils mieds finansials necessaris ord autras spartas, sco per exempel auas ni energia.

Cusseglier Giusep Columberg

Han ins insumma ina survesta dallas entradas ord la taxas da colligiaziun? Cun tgei recav san ins quintar ord las taxas da colligiaziun a vesta dils projects che stattan sin rucca? En francs po igl augment esser supportabels pil singul, sch'ins plaيدا denton d'in augment da 27% po quei far starmet ad in u l'auter vischin.

President communal

Il cussegl da vischnaunca ha decidu d'entrar e tractar la fatschenta. Consequentamein san ins strusch metter en damonda l'urgenza da quella fatschenta. Igl alzament da quellas taxas ei in da quels craps da cantun necessaris per metter sin buna via las finanzas dalla vischnaunca. Pil singul setracta ei buca da grondas summas. Ina calculaziun seria dil svilup dallas taxas el futur savein nus buca far, nus sperein denton che la situaziun semigliuri. Nus astgein era buca mischedar quella fatschenta cun autras entradas ord l'energia. Era a vesta allas propostas dils revisurs, ei la proposta dalla suprastanza communal giustificada.

Ei setracta d'ina veglia pendenza ch'ins havess stuiu liquidar gia avon entgin temps. Il pievel ha dau al cussegl da vischnaunca la cumpetenzza da decider davart quei alzament.

Gerau Roger Tuor

Tier in casa d'ina famiglia stuess ins quintar cun in alzament dalla taxa fundamentala ella dimensiun da ca. frs. 50.--.

Decisiun:

Cun 5 gie encunter 8 na refusescha il cussegl da vischnaunca la proposta presentada per la revisiun dil regulativ da taxas tier la lescha davart igl allontanament e la purificaziun dallas auas.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

5. Casa communal: credit per ina sanaziun generala (messadi nr. 8.2-2009/2012)

President communal

Dapi biebein 10 onns occupescha quella fatschenta las autoritads communalas. Questa sera duess ei esser pusseivel da concluder quella discussiun. Suenter ch'il cussegl da vischnaunca ha giu concediu in credit da frs. 480'000.--, han ins aunc reponderau la situaziun e constatau ulteriuras munconzas sedadas d'ina analisa pli profunda. Denter auter setracta ei dil remplazzament dil scaldament, dallas installaziuns electricas e dallas colligaziuns dil sistem electronic e dil mobiliar. Quellas investiziuns havessen saviu vegnir decididas en conclus separai. Per prevegnir ch'ins survegni l'impressiun d'ina tactica da salami ha la suprastanza decidu – en concordanza cun la cumissiun da gestiun - da suttametter ina fatschenta ch'ensiara igl entir concept cun ina damonda da credit da frs. 780'000.-- alla votaziun dil pievel. Cun quell'investiziun quantan ins haver ruaus pils proxims 30 onns. Sut quei aspect duei il pievel saver decider il medem mument davart la sculptura vid la fatschada.

In aspect impurtont ei la finanziaziun da quella investitziun. Senza las entradas supplementaras e buca previdas ord la vendita dall'energia da participaziun fuss ei buca pusseivel da finanzia l'investitziun.

Ils iniziants dalla petiziun san s'accordar cun igl agir proponiu.

La damonda davart la sculptura duei medemamein vegnir suttamessa alla votaziun dil pievel. Decida il pievel en disfavour dalla sculptura, croda il credit per la sanaziun e montascha dalla sculptura. Cun quei agir prendein nus serius la voluntad dils 300 vischins che han suttascret la petiziun.

La damonda da credit sebase sin offertas concretas. Aschinavon ch'il pievel conceda il credit, savess la suprastanza communal surdar immediatamein las lavurs.

Cusseglia Clemens Berther, president dalla cumissiun da gestiun

"Pertuccont quella tractanda ei la cumissiun da gestiun stada fetg critica cun la procedura. Nus essan dil meini che la suprastanza communal presenta in messadi ordvart buns cun ina sligiazion optimala.

La sanaziun dalla casa communal ei absolutamein necessaria. La casa fa el mument ina miserabla cumparsa e sfarlata energia. Stimai presents , nus stuein s'engaschar da camifo per migliurar quei object. Quei che pertucca la sculptura sa mintga vischin e vischina s'exprimer cun il cedel da votar."

Discussiun da detagl

Cussegliaer Flavio Murer

Tenor il quon current ha la vischnaunca impundiu igl onn 2009 la summa da frs. 7'059.75 pil scaldament. San ins cun la participaziun alla centrala da scaldament reducir quels cuosts? Cun la sanaziun energetica dad ei segir ina reducziun dils cuosts da scaldament, san ins da tgei summa ch'ei setracta?

Gerau Iso Mazzetta

Teoreticamein han ins fatg quella calculaziun. En relaziun dalla prestaziun che vegn basignada san ins quintar cun cuosts annuals da frs. 5'600.--. Ins ha denton buca risguardau en quellas calculaziuns la reducziun che sedat entras la megliera isolaziun dil baghetg.

Decisiun

Cun 13 encunter 0 vuschs decida il cussegl da vischnaunca:

- 1. da conceder in credit da frs. 780'000.-- per la sanaziun dalla casa communal e da suttametter quella damonda alla votaziun dil pievel;*
- 2. da consultar el medem mument la cuminonza dils votants, schebein la sculptura sin la fatschada dalla casa communal dueigi vegnir mantenida ella fuorma originala.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

6. Program d'activitad 2009-2012: repassar ed adattar (continuaziun dalla tractaziun dils 27 da fevrer 2010)

7.1 *Aqueducts, dismessa e purificaziun dall'aua*

Gerau Roger Tuor

Fa menziun dalla buna collaboraziun ch'ei sedada entras la fusiun dils corps da pumpiers ed engrazia per la buna lavur prestada.

Sin fundamnet dil squetsch che sedat enviars las corporaziuns d'aua muort las pretensiuns digl inspecturat da victualias sco era dallas resursas personalas reducidas ha la Corporaziun d'aua Cavardiras encuretgi ina fusiun cun la Corporaziun d'aua Spina da vin. Sper las pretensiuns davart la qualidad va ei era per garantir il provediment d'aua en cass d'incendis. Ils 26 da mars 2010 han ils vischins da Cavardiras decidiu la fusiun sco era da pagar pigl onn 2010 ina taxa annuala supplementara sco contribuziun da fusiun. El engrazia alla Corporaziun d'aua Spina da vin per la buna collaboraziun e per la prontadad da collaborar. Ussa existan mo aunc duas corporaziuns en vischnaunca, la Corporaziun d'aua Spina da vin e la Corporaziun d'aua Las Fontaunas da Mumpé Medel.

President communal

Pertuccont il provediment d'aua existan claras directivas a basa dalla lescha davart il provediment d'aua. La lescha lubescha buca il diever da mieds da taglia per financiar il provediment d'aua. En quei senn han ins a caschun dall'elaboraziun dalla lescha fatg bunas preparativas per tractar tuttas corporaziuns egualmein. A vesta da quei fatg ha la suprastonza communal stuiu renviar ina damonda da contribuziun dalla Corporaziun d'aua Mumpé Medel.

La lescha cuntegn era claras directivas concernent las taxas. Quellas ston las corporaziuns respectar. Per quei ston ils regulativs era vegnir approvai dalla suprastonza communal.

7.2 *Dismessa da rumians*

Gerau Roger Tuor

Sin la piazza da rimnada a Raveras han ins stuiu introducir in niev reschim, quei era sin intervenziun dalla Regiun. Las mesiras pridas ein secumprovadas. La capientscha davart dils vischins, tgei ch'ei pusseivel e tgei buca, ei carschida.

In problem ei la deponia per material da scavament. La deponia a Turatscha sto vegnir serrada e recultivada, quellas lavurs succedan uonn. Per segidar cun las interpresas da baghegiar ha la suprastonza decidiu da prender en fucziun la deponia a Val Heiser. Quella duess vegnir emplenida entochen la primavera 2011. El decuors dalla stad vegn ei ad esser necessari da far las preparativas per activar l'emplenida ella Val Sogn Placi.

Cussegliera Emerita Flepp

Ei exista in'organisaziun che rimna plastic. Fuss ei buca pusseivel da rimnar quei plastic separadamein entras la Regiun?

Gerau Roger Tuor

Ad el ei in tal survetsch buca enconuschents. Ins vegn a mirar, sut tgei cundiziuns ch'in tal survetsch ei pusseivels.

7.4.1 Planisaziun d'areal (zona speciala Acla da Fontauna)

President communal

Ils 19 d'avrel 2010 ha la Regenza grischuna approbau il plan d'areal Acla da Fontauna. Quel se basa sin la revisiun dalla planisaziun locala, approbada ils 26 da matg 2009 dalla Regenza. Ladinamein han ins instradau la preparaziun dil plan d'areal Acla da Fontauna. El rom dallas lavurs da preparaziun ei semussau ch'igl ei era necessari da surluvrar ina entira retscha da servituds, da sliugar damondas dall'avertura e dalla finanziaziun. Differentas instituziuns e persunas, denter auter era igl uffeci funsil han luvrau intensivamein vid quei project.

Las protestas ch'ei vegnidas inoltradas han saviu vegnir liquidadas. Il project ei approbaus. Cheutras dispona la vischnaunca da relaziuns optimalas per la realisaziun d'in project turistic d'ina dimensiun particulara. La vischnaunca ha in dretg da precumpra d'ina parcella ella dimensiun da 4'000 m². El rom dil plan d'areal ei vegniu fixau la relaziun denter la cumpart hotel, habitaziuns administradas e habitaziuns da secunda proprietad. Las autoritads communalas speran che la finanziaziun gartegi.

Separadamein dil plan d'areal han ins instradau la revisiun dil plan da quartier Sax.

7.4.3 Nova zona per indigens a Caschuarz (projectaziun – planisaziun da quartier)

Cusseglier Flavio Murer

A Caschuarz exista ina buna sliagiun per crear habitaziuns per indigens. Cu san ins quintar el meglier cass ch'ei sa vegnir realisau ils emprems objects? Eis ei previu da surdar terren a certs cumpraders evtl. pil prezi da cumpra dalla vischnaunca?

Gerau Iso Mazzetta

Dacuort ha la suprastanza communal surdau l'incarica per preparar in studi da surbaghegiada per la parcella a Caschuarz. Quel duei survir sco basa per parter en las parcelas, per elaborar il plan da quartier e per la vendita da terren. Tenor conclus d'approbaziun dalla Regenza pertuccont la revisiun dalla planisaziun locala sto la vischnaunca relaschar disposiziuns concernent la relaziun denter habitaziuns primaras e secundaras. La preparaziun vegn a cuzzar entochen igl atun 2011, aschia ch'ei fuss pusseivel d'entscheiver cun ina surbaghegiada sil pli baul la primavera 2012. Co ni cu ina cumpra resp. vendita dil terren sa succeder ei aunc buca enconuschent.

President communal

Pertuccont il sistem da diever denter habitaziuns primaras e secundaras basegna ei evtl. aunc ina votaziun dil pievel. Tenor conclus dalla Regenza sto quella reglamentaziun succeder sin la medema basa sco la fixaziun digl uorden fundamental.

7.5.1 Ovra Russein: Renovaziun dalla concessiun

President communal

Enconuschentamein sclareschan las vischnauncas da Mustér e Sumvitg dapresent ensemen cun la Hydro Surselva (Axpò) las pusseivladads co augmentar la producziun d'energia dall'ovra Russein. In'emprem studi preveda da tschaffar las auas dalla val seniastra naven dalla Val Acletta e da menar quellas cun in conduct a Barcuns. Igl ei semussau, che quella varianta füss buca rentabla. Perquei desist'ins da quella pusseivladad. Ussan persequiteschan ins mo la varianta d'alzar la cruna dil lag a Barcuns. Ulteriuramein eis ei previu da remplazzar la lingia da pressiun naven da Barcuns entochen l'ovra electrica a Madernal. En quei connex eis ei era necessari d'acquistar terren a Barcuns.

La concessiun croda pér igl onn 2027. Ins vul anticipar quei termin per contonscher meglieras cundiziuns. Quei pretenda cumplacadas calculaziuns ed intensivias contractivas cun ils partenaris davart cundiziuns per ina concessiun anticipada. Quella fatschenta basegna in accumpignament entras experts.

7.5.2 Val Acletta (ovra electrica)

President communal

Duas gruppas examineschan variantas pusseivlas per la realisaziun d'ina ovra electrica, numnadamein ina sliigiaziun persula, ina sliigiaziun cun la maioritad dallas aczias ni ina varianta cun surdar l'entira incarica ad ina societad.

7.5.3 Explotaziuns da mineralias

President communal

Cheu ei sedau in retardament dil termin previu. Probabel vegn ei a dar el decuors digl onn entginas sondaziuns, denton neginas perforaziuns.

8.1.1 Economia en general

Cusseglia Victor Flepp

Fin october 2010 ha liug la novavla exposiziun da commerci e mistregn. Cun quell'exposiziun vul l'economia sepresentar e sensibilisar la populaziun pils products e pil mistregn da nossa regiun. Inagada dapli vegn ei a semussar tgei grond'impurtonza ch'il Center da sport e cultura gioga era per quei impurtont arranschament regiunal. L'Uniun da commerci e mistregn da Glion füss incantada da saver far diever d'ina semeglianta infrastruttura per l'ILHGA. En quei senn sepaga era la contribuziun dalla vischnaunca al deficit da menaschi dil center.

8.2.2 Via Caischavedra (sanaziun parziala)

Gerau Hans Hunonder

Quei project ei realisau e serraus giu.

8.2.3 La Schetga da Madernal

Gerau Hans Huonder

Cheu ein ins ella fasa da preprojectaziun.

8.2.4 Via Run: nova sligiazium

Gerau Hans Huonder

Sin fundament dils studis ei semussau ch'ins sto far ulteriuras retschercas. Detagls ein cunteni el rapport da gestiun

8.2.5 Ustonzas Ruinas (Mumpé Tujetsch)

Gerau Hans Huonder

Las variantas evaluadas vegnan pli caras che previu. Perquei vegn ins a far ulteriuras retschercas.

8.2.6 Lavineras

Gerau Hans Huonder

La stad 2010 vegn realisau primarmein las lavineras ella Val Mala. Silsuenter vegn cuntinuau cun il project da lavineras Val Clavianev. Eventualmein vegn ei buca ad esser pusseivel da realisar leu l'entira etappa sco previu. Ella Val Mala eis ei necessari da construir sin in intsches da duas hectaras lavineras temporaras (da lenn). Quei project ei calculaus cun ina summa da frs. 220'000.--. La vischnaunca sa quintar cun contribuziuns da Cantun e Confederaziun en la dimenisun da 73%.

8.3 Turissem – novas destinaziuns – Visiun San Gottardo/Surselva

President communal

La resoluziun approvada a caschun dalla davosa seduta el cussegl da vischnaunca ha giu in bien effect. En damonda stat ina refurma dallas structuras. Ina gruppa dils cumpigliai enquera sligiazions e reponderescha las structuras da Sedrun Mustér Turissem. En treis meins quantan ins cun in rapport. La gruppa da lavur vegn tgamunada da Marcel Friberg, alla quala era il president da SMT Leo Hug ed il directur ad interim R. Fischer fan part. Ils cuosts per quellas lavurs ein calculai cun frs. 90'000.--, 50% surpren igl uffeci per economia e turissem dil Grischun. En mintga cass eis ei necessari d'anflar ina megliera sligiazium e cooperaziun. Cun quei che las vischnauncas procuran per la finanziaziun dil menaschi turistic, eis ei buca pusseivel d'exclauder las autoritads politicas.

Cussegliaer Clemens Berther

Igl ei buca da capir tgei energia che vegn consumada en nossa regiun per sligiar problems da structura. Ei fuss pli prudent d'investar quellas forzas en projects a favur pil turissem cun procurar per ina buna purschida. Las destinaziuns vischinas dorman buca. Nus durmin denton enten sefatschentar cun reglar structuras.

8.3.6 Embellaziun dil Vitg/Nova cumparsa/Concurrenza d'ideas

Cussegliaera Bernadetta Caminada

Con lunsch ei quei project progredaus?

Gerau Iso Mazzetta

Sin quei sector eis ei sedau in retardament. Igl ei buca vegniu luvrau cun la necessaria intensitad. Proximamein duei la gruppa da lavur s'entupar e cuntinuar cun la realisaziun da sia incarica.

Sur da quella fatschenta dat ei negina votaziun.

President dil cussegl da vischnaunca

Il proxims termins da seduta ein previ sco suonda:

Venderdis, ils 18 da zercladur 2010, termin da reserva

Venderdis, ils 27 d'uost 2010, seduta en cumbinaziun cun l'excursiun dil cussegl. Il commembers dallas autoritads ein envidai da reservar quei termin naven da miezdi.

Gievgia, ils 27 da matg ha liug ina sera publica d'informaziun davart la votaziun communal pertuccont il credit per la casa communal.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

Disentis/Mustér, igl 1. da matg 2010

Cus0012_10_dc.doc